

Van
John

VIHO-
VIIMEINEN
VIRHE

Enolleni – suurelle kotimaisen kaunokirjallisuuden ystävälle, joka luki käsikirjoituksen, jaksoi kannustaa eteenpäin, mutta ei koskaan ehtinyt nähdä kirjaa valmiina.

Van Jóhan

Vihoviimeinen virhe

Romaani

© 2021 Jóhan, Van

Kansi: Heikkinen Tero

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-4289-1

LUKU 1

Shortseihin, T-paitaan ja sandaaleihin pukeutunut mies seiso i ke-sämökin saunarakennuksen takana. Toisessa kädessä oli rautakanki, ja toisessa painava muovikassi, joka oli puristettu tiukemmaksi pake-tiksi kuin olisi ollut tarpeen tavar an kantamiseen. Mies kuunteli. Kun mitään ei kuulunut, hän kurkisti varovasti nurkan ohi ja varmisti, että mökin pihalla ei ollut ketään. Kun ketään ei näkynyt päärakennuksen ikkunoissakaan, hän lähti korostetun reippaasti pihanurmikon reunaa seuraten kohti toista piharakennusta. Yhtäkkiä päärakennuksen suunnalta kuului tömähdys ja heti perään lasten iloista naurua. Mies hätkähti. Hän pääsi pienen käymälärakennuksen taakse, mutta se antoi suojaa vain vähän. Hän ei pysähtynyt siihen, vaan lisäsi vauhti-aan, yritti juosta, mutta sandaalit jalassa ja painavat tavarat käsissä, se jäi jonkunlaiseksi kävelyn ja juoksun väliseksi hytkeeksi. Muovi-kassi luisti kädessä ja sen sisältä alkoi kuulua kilinää. Mies vilkaisi päärakennuksen suuntaan. Ulko-oven ikkunan takaa näkyi liikettä, ovi avautui ja oviaukkoon ilmestyi nainen, jota ei voinut olla huo-maamatta. Samalla hetkellä mies pääsi suojaan kolmannen pihara-kennuksen taakse ja pysähtyi. Kilinä lakkasi. Mökin oviaukkoon ilmestynyt näky oli ollut niin upea, että salpasi hengen. Uskomaton-ta. Hän oli nähnyt naisen vain sadasosasekunnin ja rekisteröinyt kai-ken. Nainen oli ollut naisellistakin naisellisempi, säteilevä, pukeutu-nut täydellisesti istuviin shortseihin ja vartalonmyötäiseen T-paitaan. Jaloissa olivat olleet nilkkasukat. Miehen teki palavasti mieli kurkis-taa nurkan takaa, mutta malttoi mielensä. Hän vain kuunteli ja odotti, oliko hänet huomattu. Kun nainen vain kopisteli jonkun liinan ja palasi sisälle, mies jatkoi matkaansa. Kolmas piharakennus oli hirsi-nen kolmen huoneen riviaitta ja niin pitkä, että siellä ei ollut vaaraa tulla nähdyksi. Mies pääsi vaivatta aitan toisesta päädystä lähtevälle polulle ja metsän suojaan. Siellä hänen kulkunsa muuttui rennoksi. Hän katseli maastoa. Pysähteli sopiviksi katsomissaan kohdissa, kopautteli rautakangella maata, ja jos alla ei kopsahtanut kivi, hän löi reiän maahan. Sen jälkeen hän otti muovipussista limsapullon ja

pudotti sen reikään. Vain muutama millimetri pullon kaulasta jäi maanpinnan yläpuolelle. Seuraavaksi hän otti muovipussista harmaan taulakäävän, laittoi sen pullon päälle ja viimeisteli ympäryksen maanpinnan karikkeella. Lopuksi hän tarkasteli aikaansaannostaan polulta ja oli tyytyväinen näkemäänsä. Kääpä oli hyvin näkyvillä ja näytti, kuin se olisi kasvanut sillä paikalla. Miehen palatessa takaisin mökille, polun varrelle oli kasvanut neljä limsasierä odottamaan löytäjiään.

Timo Kolja käveli rautakanki kädessään kesämökin pihan poikki. Nyt ei enää tarvinnut varoa. Pelkän rautakangin kanssa liikkumiselle saattoi kesämökillä keksiä vaikka mitä syitä. Lähtiessään hänen oli kuitenkin pitänyt varoa paljastumista. Limsasierien teko oli salaista puuhaa, ja hän oli valmistellut asian niin hyvin kuin mahdollista. Hän oli lasten, viisivuotiaan Marian ja kahdeksanvuotiaan Ilmarin kanssa käynyt ostoksilla ja ostanut kesän ensimmäiset mansikat. ”Voi mansikoita”, oli vaimo, Airi Kolja, huudahtanut nähdessään laatikon. Ulkopuolinen olisi voinut luulla huudahduksen johtuneen iloisesta yllätyksestä, mutta ei se siitä johtunut. Se oli ollut sama, minkä Timo oli kuullut joka kerta tuodessaan kotiin kesän ensimmäiset mansikat. Airi oli vain toiminut niin, kuin oli sellaisessa tilanteessa oppinut toimimaan. Sitäkin suuremman vaikutuksen mansikat olivat tehneet Mariaan ja Ilmariin. Heitä ei olisi saanut irti mansikoista millään ennen mahojen täyttymistä, ja silloin oli ollut hyvä aika lähteä huomaamattomasti. Valmistelusta huolimatta suunnitelma oli ollut vähällä mennä pieleen. Lapset olivat kilpailleet isosta mansikasta niin kovasti, että Ilmari oli tipahtanut tuolilta, ja muovikupista, johon mansikankantoja oli kerätty, oli pärähtänyt kantoja pöytäliinalle. Airi oli käynyt kopistelemassa liinan mökin portailla.

Timo vei rautakangen saunarakennuksen päädyssä olevaan halokovajaan ja palasi sisälle. Keittiössä oli iloinen tunnelma. Mansikka-

laatikon ympärillä oli kaksi punahuulista ihmistä, joista pienin tuli Timoa vastaan ja antoi sellaisen mansikkapusun, että poskeen jäi punaiset huulten kuvat.

”Mnjääh”, sanoi Ilmari, kun Maria pusun jälkeen otti ison mansikan piilostaan ja esitteli sitä voitonriemuissaan kaikille. Hän oli voittanut kisan isosta mansikasta, mutta säästänyt sen isälleen. Nyt kun hän silmät säihkyen antoi sen isänsä suuhun, tämä aivan herkeytyi. Hän tunsi sydänjuuriaan myöten, että noiden pienten ihmisten rinnalla kaikki muu oli vähäarvoista. Hän oli valmis menemään heidän vuokseen vaikka tuleen.

Airi istui pöydän päädyssä olevalla tuolilla. Hän oli valikoinut laatikosta keskikokoisia ja muodoltaan virheettömiä mansikoita omaan kuppiinsa ja söi niitä ryhdikkäänä, hitaasti ja hienostuneesti. Punaiset huulet, kauniit kädet ja hyvin hoidetut kynnet eivät voineet jäädä huomaamatta.

”Onhan pöytäliina mansikassa?” hän moitti Mariaa nähdessään missä tämä oli isoa mansikkaa piilotellut. Se oli ollut pöytäliinalla, aivan mansikkalaatikon vieressä, muiden näkymättömissä. Vaikka Airi ei kohtaa nähnyt, pöytäliinassa tosiaankin oli pieni punainen laikka. Timosta oli käsittämätöntä, miksi valkoinen pöytäliina oli ylipäättään pöydällä mansikansyönnin aikana, ja miksi se oli pitänyt levittää siihen takaisin kopisteluun jälkeen.

Palauttaessaan rautakangin halkovarastoon Timo oli huomannut siellä unohduksissa olleen katiskan. Sen innoittamana hän ehdotti koko perheelle yhteistä souturetkeä mökkijärvellä – olihan kesäloma ja Suomen suvi ei olisi voinut olla parempi. Maria ja Ilmari olivat innoissaan ja, Timon yllätykseksi, myös Airi lupautui lähtemään. Mutta vasta sitten kun oli ensin pakastanut loput mansikat, tiskannut mansikan syönnissä likaantuneet astiat ja imuroinut toisten jaloissa sisälle kulkeutuneet roskat.

Airia odotellessa aika kului ja lähdön tunnelma latistui. Timo haki odottaessaan katiskan, mutta muuta asiaan liittyvää ei ollutkaan. Tai niin hän luuli. Kun Airi oli lopulta valmis lähtöön, hän sai kuulla moitteita siitä, kuinka lapsilla oli väärät vaatteet eivätkä veneilyliivikään olleet lähtövalmiina.

”Otatko sinä vastuun, jos ei laiteta liivejä ja jotain sattuu?” kysyi Airi napakasti.

Kysymys ärsytti Timoa suunnattomasti. *Otatko sinä vastuun?* Se oli juuri se kysymys, jolla sai hävitettyä kaiken hauskanpidon. Jos kaikki ei ollut täsmälleen ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti, Airin mielestä sille täytyi löytää syyllinen. Ei syytä, vaan syyllinen, jota saattoi osoittaa sormella. Esittämällä tuon kysymyksen, hän samalla irrottautui itse vastuusta. Toisten kannalla ei kuitenkaan ollut merkitystä. Lähes tukahduttavasta helteestä huolimatta lasten oli puettava tuulenpitävät pitkähihaiset asut ja veneilyliivit oli otettava mukaan.

Rantaan menevä polku oli kolmisensataa metriä pitkä. Se lähti heidän omalta mökiltään, kulki sekametsässä heidän omalla maallaan ja päättyi heidän omaan rantaansa. Se oli kaikille tuttu. Lapset juoksivat kaukana edellä omien veneilyliiviensä kanssa. Airi kulki seuraavana ja Timo viimeisenä katiskaa kantaen. Polku laskeutui Kaskenvaaran rinnettä, ja hetken kuluttua puiden välistä alkoi pilkahdella järven pintaa. Timo katsoi edellään kulkevaa vaimoaan, joka oli pukeutunut vartalon muotoja korostaviin shortseihin, T-paitaan, nilkkasukkiin ja puhtaanvalkoisiin lenkkitossuihin. Uskomatonta, miten jonkun ihmisen liikkeet voivat olla kauniita, hämmästeli Timo, kun Airi hätisteli hyttysiä kasvoiltaan ja samalla varoi polulla olevia puiden juuria ja polun vierustalla kasvavia mustikanvarpuja. Ei tuo nainen missi ollut, mutta oli kaunis. Tavattoman kaunis. Naisellinen. Vartalon muodot, niska, hiukset, liikkeet, ilmeet – kaikki – vetivät puoleensa kuin magneetit. Vaikka he olivat olleet naimisissa jo kymmenen vuotta, Timo ihmetteli edelleen joka päivä, kuinka tuo nainen oli valinnut puolisoikseen hänet – keskinkertaisuuden – vaikka olisi saanut kenet tahansa.

Koljien vene oli puhdas soutuvene. Siinä ei ollut moottoria, eikä se ollut likainen. Airi piti huolen jälkimmäisestä, samoin kuin siitä, että sen varusteet säilytettiin rantamajassa sateilta ja auringolta suojassa. Timo haki aivot rantamajasta, asensi ne paikoilleen ja laski ranturilla olleen veneen vesille. Näiden toimien aikana Airi päätti lakaista laiturin havunneulasista ja pörhöttävistä männynkävyistä, joita laiturin vieressä kasvava mänty tiputti jatkuvasti. Lakaisuun meni paljon enemmän aikaa kuin veneen alkutoimiin. Odottaessaan Timo katseli järvelle. Edessä avautui parisataa metriä leveä ja kolmisen kilometriä pitkä avovesi, jossa ei ollut yhtään saarta. Järven nimi oli Laattasjärvi. Se oli tyypillinen Vaara-Kainuun järvi, jossa oli karut kivikkoiset rannat ja ruskehtavasta väristään huolimatta juomakelpoinen vesi. Vastarannan tuntumassa lipui oranssinpunainen kajakki täysin äänettömästi. Timo oli nähnyt kajakin pari kertaa aikaisemmin kuluneen kesän aikana ja tiesi, että sitä meloi nuori nainen. Muita vesilläliikkuja ei näkynyt.

Lapsille tuli kuuma ja innostus koko veneretkestä katosi. Viimein kuitenkin päästiin vesille. Kymmenen metrin päässä rannasta Timo pyysi Airia valitsemaan paikan, johon katiska heitettäisiin.

”En minä tiedä”, vastasi Airi.

”Sano nyt, niin minä soudan siihen kohtaan”, toisti Timo hymyillen.

”En minä tiedä”, toisti Airi tiukemmin.

”No sano. Sinähän osaat aina kaiken paremmin kuin minä.”

”En minä tiedä”, toisti Airi ja pillahdi itkuun. ”Miksi sinä pakotat minua tekemään sellaista mitä minä en osaa?”

Viimeisetkin hauskuuden rippeet katosivat kuin pyyhkäistynä. Timolla oli ollut tarkoitus soudella perheen kanssa järvellä, mutta nyt hän vain viskasi katiskan järveen ja palasi rantaan saman tien. Airin itku loppui kuin seinään. Hän aloitti veneen siivoamisen, kuin mitään ei olisi tapahtunut. Timo ja lapset nousivat sanaakaan sanomatta rantapolkua mökille. Maria ja Ilmari vaihtoivat tuulipuvut takaisin hellevaatteisiin ja menivät aittoihinsa leikkimään.

”Vähän järkevä veneretki”, kuului avoimesta aitan ovesta.

Hetken kuluttua myös Airi palasi mökille ja meni sisälle pelaamaan pasianssia. Hänen ilmeensä ja päänasentonsa viestivät itsehyväisyydestä. Oli vaikea arvioida, oliko hän tyytyväinen siihen, miten oli onnistunut latistamaan tunnelman veneessä, pasianssinpeluutaitoonsa, vai vain itseensä yleisesti.

Rannasta paluun jälkeen Timo käyskenteli pihalla. Häntä harmitti. Rantaan mennessä lapset olivat olleet niin innoissaan veneretkestä, että olivat juosta repattaneet polkua pitkin, ja palatessa he olivat olleet niin tymeissään, että olivat vain katselleet jalkoihinsa. Limsasienet olivat jääneet huomaamatta. Timolla oli myös tylsää. Tuntui, kuin ei olisi ollut mitään tekemistä, mutta toisaalta ei tehnyt mieli mitään tehdäkään. Ilma oli hiostavan kuuma ja jotenkin painostava. Taitaa olla ukkosta ilmassa, hän ajatteli itsekseen, ja kuin taivas olisi lukenut ajatuksen, korviin kantautui vaimeaa jyrinää. Suunnasta ei saanut selvää, mutta jostain se tuli. Hän pälyili taivaalle, ympäri taivaankantta, yrittäen löytää jyrinän aiheuttajan. Taivas oli täysin pilvetön, mutta kaukana, kymmenien kilometrien päässä läntisessä taivaanrannassa, silmä tavoitti jotain poikkeavaa. Se oli kuin tumma läiskä taivaan ja maan välissä. Samalla vaimeaa jyrinää kantautui korviin toisen kerran, ja hän tajusi mitä katseli. Taivaanrannassa eteni ukkospilvi. Hän pysähtyi kuin naulittuna, tuijotti pilveä hetken, haisteli säätä ja katseli eri puolille ilman, että edes kuvitteli näkevänsä mitään erityistä. Jännityksen väreet kulkivat läpi kehon. Hän ei tuntenut enää hiostavan kuumaa, tukalaa, ukkosta enteilevää kesäiltaa, vaan kuin syvällä sielussaan, hän tunsu ilma lämmön, leudon tuulenvireen, kosteuden ja usean päivän hellejakson. Hän veti pitkän vedon ilmaa sieraimiinsa ja haisteli kaikkia siinä olevia kesäntuoksuja. Hän käänsi kasvonsa länttä kohti vain varmistuakseen mitä oli havainnut. *Nyt ei ole aikaa hukattavana*, hän komensi itseään. Ilma oli juuri sellainen mitä hän oli odottanut koko kesän. Oli juuri oikea sää purotaimenen ongintaan Martinjoella. Kaikki muu unohtui hänen

harppoessaan saunarakennuksessa olevaan varastoon hakemaan onkivehkeitään.

Vaikka Timo osasi asiansa, valmisteluihin meni lähes tunti. Kokemuksen mukaan joen varteen piti ehtiä noin kuudeksi. Kävelymatkaa oli kolmisen kilometriä. Hän ehtisi, jos kävelisi reippaasti.

”Minä en sitten siivoa kaloja”, ilmoitti Airi napakasti, kun huomasi Timon lähtövalmistelut.

Se ei ollut mitään uutta, päinvastoin, vaikka Airi oli kova siivoamaan, kaloja hän ei siivonnut.

”Nurmikkokin olisi jo leikattava”, huomautti Airi.

Se oli myös tyypillistä Airia, jotakin oli aina tehtävä ensin.

”Autokin pitäisi pestä.”

Timo vilkaisi pihalla olevaa autoa. Perheen valkoinen Volkswagen Golf Variant kiilsi kuin uusi. He olivat tulleet sillä viikko aikaisemmin sadan kilometrin päästä Kajaanista. Silloin oli satanut vettä, ja auto oli rapautunut yltä päältä soratien rapakoissa. Sään poutaannuttua hän oli käyttänyt auton siivoamiseen kokonaisen lomapäivän. Pessyt ja puunannut ja vahannut. Sisältä ja päältä. Sen jälkeen autolla oli käyty vain kerran kylän puutarhamyymälässä ja kerran kyläkaupassa, ajettu korkeintaan viisi kilometriä. Airin huomautus tuntui pelkästään lähdön vaikeuttamiselta. Tai ainakin siltä, että Airi ei olisi halunnut hänen lähtevän, mutta ei voinut sitä suoraan kieltääkään. Timo ei käsittänyt mistä oli kysymys, eikä osannut yhtäkkiä vastata mitään. Vastauksen viivästyminen ärsytti Airia silmin nähden.

”Sinä olet sitten vastuussa, jos jotain tapahtuu sillä aikana”, hän tokaisi, käänsi selkensä ja poistui paikalta. Airin kehonkieli kertoi, että se oli päätös, josta ei kannattanut keskustella.

Vaikka Airin tokaisut eivät olleet uutta, tällä kertaa se yllätti. Timo katsoi hölmistyneenä vaimonsa perään, yritti kysyä mitä tämä tarkoitti, mutta ei saanut siihen mahdollisuutta. Vaimonsa perässä hän ei ollut juossut eikä tulisi koskaan juoksemaankaan. Lähtiessään hän katsoi vielä läntiseen taivaanrantaan. Ukkospilvi oli liikkunut kohti pohjoista, juuri niin kuin pitikin. Lähdön tunnelma oli latistunut, kaikki muu näytti hyvältä. Hän kävi ilmoittamassa Marialle ja

Ilmarille lähtönsä ja suunnisti Martinjoen laaksoon menevälle polulle. Aikaa oli kolme varttia, ja matkaa kolme kilometriä. Kyllä onnistuu, hän ajatteli ja kiihdytti askeleensa kokeneen eränkävijän tahtiin. Jaksamistaan hän ei epäillyt hetkeäkään. Ajatuksen uhraaminenkin asialle oli turhaa.

Alkumatkasta polku kulki pellon reunalla. Peltö oli heidän oma, aikoinaan Airin isovanhempien raivaama, mutta jo vuosikymmeniä viljelemätön. Hoitamattomana se olisi ollut läpipääsemätöntä pusikkoa jo ajat sitten, mutta jotta mökistä ei olisi tullut piilopirttiä, he eivät olleet päästäneet sitä vesakoitumaan. Ilta-aurinko porotti Timon selkään jo muutenkin hiostavassa kelissä, ja ennen kuin peltö oli ohitettu, puuvillapaita oli märkä. Pellon jälkeen polku jatkoi vanhalla hakkuuaukealla pari sataa metriä, jonka jälkeen se sukelsi vankaan kuusikkoon, missä kulki Laattasjärven päähän asti. Siinä vaiheessa matkasta oli taittunut noin kaksi kilometriä. Timon kävelytahti oli pysynyt koko ajan samana, mutta nyt hänen oli pysädyttävä juomaan vettä lähteelle. Vesi oli lähes metrin syvyydellä kivien välissä ja niin kylmää, että otsassa särki, mutta se oli hyvää. Juodessaan hänellä oli hetki aikaa katsella ympärilleen. Veneen kolahtelua kantautui jostain kaukaisuudesta, mutta järvellä ei näkynyt ketään. Järven rannoillakaan ei näkynyt ketään. Kolahtelun myötä järvi yhdisti hänet vielä ihmisten ilmoille, mutta kun hän poistuisi rannalta, hän olisi Kainuun erämaassa omassa yksinäisyydessään.

Järven päästä eteenpäin polku jatkui kivikkoista mäntykangasta pitkin. Noin puolen kilometrin jälkeen Timo poikkesi polulta vasemmalle. Martinjoen laakso näkyi jo, mutta loppumatka oli poluton kiviromeikkaa, jossa puolen kuution kokoisten kivien välissä kasvoi mäntyjä ja puolukan varpuja – ja kyykäärmeitä. Joka ikisellä kerralla, jolloin hän oli tuon reitin kulkenut, hän oli niitä tavannut. Niitä oli kaikkialla mihin aurinko paistoi. Pituus neljäkymmentä senttiä, viisikymmentä, kuusikymmentä, pitempiäkin. Niitä oli joka puolella; osa loikoili kivien päällä ja lämpimillä mättäillä, osa luikerteli varvikossa. Sillä parin hehtaarin alueella ei tehnyt mieli liikkua lenkkareissa. Pitkävartiset saappaat olivat ainoat oikeat jalkineet.

Aikansa kiviä ja käärmeitä kierreltyään Timo laskeutui parikymmentä metriä pitkän jyrkän rinteeseen Martinjoen laaksoon. Sillä kohdalla joki virtasi aivan laakson vastakkaisella reunalla, ja viimeinen taival ennen jokea oli vaikeakulkuista vaiveroiden, vaivaiskoivujen ja suopursujen täyttämää suota. Hän tuli joen varteen kohtaan, jossa kaksi pientä puroa yhtyivät ja Martinjoki sai alkunsa. Jos joen minimikoko määritettiin siten, että siinä oli mahdollista soutaa sou-
tuveneellä, Martinjoki ei ollut joki. Se oli paremminkin leveä puro, jossa oli mahdollista meloa kanootilla, mutta soudettaessa airot olisivat kolisseet rantoihin kapeimmissa kohdissa. Heti joen alkukohdassa oli poukama, joka oli tunnetusti hyvä taimensuvanto. Timo pysähtyi noin kahdenkymmenen metrin päähän rannasta ja katsoi kelloaan. Se oli kuusi.

Timon pysähtyttyä sääsket ja mäkärät hyökkäsivät kaikkialle, missä oli paljasta ihoa. Tuuman mittaiset hevospaarmat pörräsivät ympärillä ja äänettömästi lentävät sokkopaarmat vilahtelivat silmissä kuin pienet hävittäjät etsien laskeutumista paikkaa. Kaikilla hyönteisillä oli sama tavoite; päästä imemään verta. Sääsket pistivät heti laskeututtuaan, ja niitä oli valtavasti. Pistokset saivat Timon olon niin tus-
kaiseksi, ettei hän voinut ymmärtää, miten ihmiset olivat selviytyneet niissä olosuhteissa ennen hyttyssuojan keksimistä. Mäkärät tunkeutuivat kaula-aukkoon ja hihansuihin. Niitä meni silmiin ja sieraimiin. Jos hengitti suun kautta, niitä joutui kakistelemaan nielusta. Housun lahkeet olivat liimautuneet reisiin. Sääsket ja paarmat yrittivät pistää kankaan läpi, mutta aito oikea maastopukukangas ei ollut niin vain lävistettävissä. Yksi iso hevospaarma kuitenkin onnistui hieman kuluneesta kohdasta, ja tuntui kuin naula olisi tökätty reisilihakseen. Mielellään kiroten Timo hätisti paarman tiehensä ja oikoi kankaan irti ihosta. Hän otti päästään huopahatun, jolla leyhytteli kasvojaan. Se helpotti oloa ja esti uusien hyttysten lähestymisen. Samalla hän kaivoi takkinsa rintataskusta hyttyssuojapullon. Aine oli vahvinta

offia mitä kaupasta sai. Neste oli niin vahvaa, että oli syövyttänyt hänen aurinkolasiensa muovisangat loman alussa. Sen jälkeen Airi oli kerta kaikkiaan kieltänyt aineen käyttämisen lasten suojaamiseen, ja ostanut heitä varten jotain hyvälle tuoksuvaa suihkepullossa. Silmiinsä puhallellen Timo kaatoi hyttysuojaa kämmenelleen ja levitti kaikkialle missä oli paljasta ihoa. Neste tuntui iholla viileältä. Se kirveli silmissä ja sen väkevä haju tunkeutui sieraimiin. Siitä huolimatta hän tuplasi annoksen. Sen jälkeen hän pysähtyi ja kuulosteli, oliko suojaus onnistunut. Sääsket ja mäkärät lensivät aivan ihon pintaan, mutta eivät istuneet. Paarmatkin vain pörräsivät ympärillä.

Martinjoen laaksoon ei kantautunut liikenteen melua eikä muutaakaan ihmisen tuottamaa ääntä. Siellä suon tuoksu, veden äänet, sääskien ininä, tuulen humahdukset ja jopa ukkosen jyrähtely olivat sopusoinnussa keskenään. Johtuipa asia illan lähestymisestä, ilman kosteudesta, tuulen vireestä tai ties mistä, kovin helteen tuntu oli hieman hellittänyt. Timolla oli sopivan lämmin ja eikä kävellessä tullut hikikään haitannut. Hänellä oli hyvä olla.

Ensimmäiset sadepisarat tipahtelivat taivaalta, kun hän aloitti varsinaisen onkimisen. Salamaa ei näkynyt, mutta ukkonen jyrähti melko voimakkaasti joen vastakkaisella puolella nousevan rinteet takana. Joen ranta oli niin soinen ja hyllyvä, että ilman ukkosta ja vesisadetta riittävän hiljainen lähestyminen olisi ollut mahdotonta. Nyt se onnistui. Onkiminen eteni parinkymmenen metrin välein. Oli kohtia, joista kalaa tuli ja kohtia, joista ei tullut. Ennen joen keskivaiheilla olevaa koskiosuutta hänen saaliinsa oli jo yksitoista taimenta. Loistava saalis, hän totesi hyvillä mielin. Kiitos ukkosen ja sadekuuron, sillä yleensä Martinjoki antoi vain pari kalaa kerrallaan koko joen matkalta, kolmelta kilometriltä. Hän katsoi kelloaan. Se oli puoli kymmenen. Edestä kuului kosken kohinaa.

Viisivuotias tyttö ei olisi voinut olla onnellisempi. Hänellä oli ollut ihana kesäpäivä. Aurinko oli paistanut ja koko perhe oli ollut koolla. Hän oli käynyt äidin kanssa kylän puutarhamyymälässä, isän ja isoveljen kanssa kaupassa, koko perheen kanssa laskemassa katis-kan järveen ja leikkinyt isoveljen kanssa. Oli ensimmäinen kesä, jolloin hän oli saanut nukkua omassa aittahuoneessaan perheen kesämökillä. Aitta oli kolmen huoneen riviaitta, joista keskimäinen huone oli hänen oma. Paikka oli turvallinen. Toisella puolella seinän takana nukkui Ilmari - isoveli ja toisella puolella isä ja äiti. Hänellä oli lupa mennä isän ja äidin aittaan aina kun halusi, tai hän voisi vetää seinällä roikkuvasta ohuesta köydestä, jonka päähän äiti oli solminut vaaleanpunaisen tupsun. Silloin isän ja äidin aitassa kilisisi kello ja jompikumpi tulisi hänen luokseen.

Ilta oli ollut jännittävä. Isä oli lähtenyt ongelle ja lähtiessään kertonut sään olleen sopiva limsasierien kasvuille. Isä oli neuvonut miten limsasierien tunnistaa; sillä oli harmaa kova lakki, jonka jalkana oli melkein kokonaan maan alla oleva limsapullo. Isoveljen kanssa he olivat etsineet niitä ja löytäneet rantapolun varrelta kolme. Kahdestaan he olivat menneet juomaan niitä rantamajalle, missä Ilmari oli opettanut häntä röyhtäilemään. Äiti oli löytänyt heidät sieltä ja motkottanut huonojen tapojen opettelusta. Ei ollut kuitenkaan suutunut. Äidin ollessa rannassa, Ilmari oli käynyt uimassa, mutta hän oli maannut laiturilla mahallaan ja yrittänyt nähdä veden alle. Isä oli kertonut, että mökkijärvestä asui järvihirviön poikanen, minkä takia lasten ei saanut mennä keskenään uimaan. Hän oli yrittänyt nähdä hirviön poikasesta vilauksen, mutta oli nähnyt vain kaloja.

Maria pötkötti sängyssään ohuen kesäpeiton alla. Hetki sitten äiti oli lukenut hänelle sadun, peiteltyt nukkumaan ja toivottanut hyvää yötä. Sen jälkeen äiti oli mennyt sisälle mökkiin, mutta tulisi kohta nukkumaan omaan aittaansa. Isäkin olisi aamulla kotona. Marialla oli punaraitainen puuvillapyjama ja pyjaman väriin sopivat nilkkasukat. Järvihirviön poikanen voi kuulemma joskus nousta yöllä rannalle ja käydä ihastelemassa lasten varpaita. Maria ei halunnut näyttää sille

varpaitaan ja nukkui siksi sukat jaloissa. Varmuuden vuoksi hänellä oli myös yöpöydällään kolme punaista omenaa, sillä järvihirviön poikanen pelkäsi punaisia omenoita.

Puolitoista pullollista limpparia tekivät tepposen, ja Maria tunsi tarvetta käydä pissalla. Se ei ollut ongelma eikä mikään, sillä nyky-aikainen ulkokäymälä oli vain kymmenen metrin päässä. Mökissä oli myös sisä vessa, mutta käymälä oli lähempänä ja tarkoitettu juuri tällaisia tapauksia varten. Maria tunsi jo mökkielämän aakkoset. Hän meni ulos ja sulki aittansa oven huolellisesti, jotta sääsket eivät pääsisi aittaan pistelemään häntä. Aurinko paistoi kaukaa taivaanrannasta, linnut lauloivat, illan tunnelma oli turvallinen. Hyräillen hän juosta hipsutti sukkasillaan puisia käytävälaattoja pitkin. Muutamat laatan välit menivät yhdellä jalalla hyppien kuin ruutuhyppyä. Hän teki tarpeensa, sulki istuimen kannen ja poistui käymälästä. Hän lähti juosta hipsuttelemaan takaisin nukkumaan, kun säikähti kamalasti. Askeleita! Joku lähestyi takaapäin, hyökkäsi metsästä ja tuli kohti lujaa vauhtia. Oli jo aivan lähellä. Maria pyörähti ympäri, mutta katse osui suoraan aurinkoon. Hän ehti nähdä vain ison tumman hahmon, joka tarttui häneen ja lähti raahaamaan kohti metsää.

”Päästä irti!” Maria komensi lapsen äänellään ja yritti rimpuilla, mutta turhaan. Hänet vietiin hetkessä pois pihapiiristä.

”Äiti!” hän yritti huutaa, mutta ei saanut ääntään kunnolla kuuluviiin, ennen kuin hänen suunsa tukittiin. Hän ei pystynyt näkemään sieppaajaansa. Hän yritti potkia, mutjuilla ja rimpuilla vastaan niin raivokkaasti kuin pienestä työstä lähti, mutta turhaan. Sieppaaja oli aivan liian vahva. Maria ehti tajuta, että hänet kannettiin rantaan menevän polun yli, mutta pian he olivat jo niin kaukana, että ei ollut varma osaisiko yksin takaisin.

Mariaa vietiin vankassa kuusikossa vinosti rinnettä alaspäin. Varsemmalla puiden välissä vilahti järvi. Se oli ehkä mökkijärvi, mutta hän ei ollut siitä enää ihan varma. He saapuivat järven rantaan, jossa olevaa venettä hän ei ollut ennen nähnyt. Se oli erivärinen kuin heidän omansa ja ihan räsy. Hänet nostettiin veneeseen kovakouraisesti, lyötiin poskelle, pakotettiin veneen pohjalle mahalleen ja käskettiin

Timo Kolja ei ole alfauros. Hän on ollut tietoinen siitä jo peruskoulusta lähtien. Siitä huolimatta hänellä on kaunis vaimo, kaksi ihanaa lasta ja elämä hallinnassa. Perhe viettää todellista laatuaikaa kesämökkillään. Kesä on kauneimmillaan, kesäloma tuskin puolessa välissä, ei kiirettä mihinkään. Eräänä aamuna perheen viisivuotias tyttö ei saavu aamupalalle. Siitä alkaa tapahtumasarja, missä vastassa ovat Vaara - Kainuun luonto, ihmiset ja pahuus. Perhettään täydestä sydämestään rakastava isä joutuu kohtaamaan ne kaikki.

Vihoviimeinen virhe on esikoisteos. Se on kotimaista kaunokirjallisuutta. Kirjan kirjoittaja on supisuomalainen. Kirjan henkilöt ovat supisuomalaisia. Kirjan tapahtumat sijoittuvat keskelle Suomea.

Ehkä hieman erilainen romaani.

ISBN 978-952-80-4289-1

Kansi: Tero Heikkinen